

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 14. (27.) jan. 1913.

Po nekolikodnevem neprestanem in hudem mirazu, imamo zopet krasno — v resnici — pomladansko vreme. Sonce ima že tako moč, da je v zimniku prevroče hoditi po solnčnih krajih. Livade, sprehajališča in parki so takorekoč popolnoma oživel, trava je ozelenela in vse kaže popolno pomladansko lice, le prazne — svojega zelenja oropane — veje dreves spominjajo človeka, da smo šele v prasinu. Sneg, ki je zapadel to noč, je izginil že pred polnočjo.

Mesto na drsališču, je bila večeraj vsa mladina na dirkališču. Igralo se je na tem širnem prostoru football, »razbojnik«, žogo in kdove kaj še. Vrišč je bil — seveda — sličen onemu v ljubljanskem Tivoliju.

Danes pa imamo zopet praznik — sv. Save srb. arh. Vsa javna poslopja in cerkve so okrašene z zastavami, trgovine so zaprte in delo počiva, je pač — praznik.

Vse je v najboljšem razpoloženju, niti politična situacija, ki je zavzela v poslednjem času razne zadržujoče oblike, ni vplivala niti najmanj na javnost.

Po prvih vestih iz Carigrada, ki so seveda izzvenele, kakor da je »revolucija« v Carigradu že v polnem tiru in se nje plamen razširi tudi na ostalo turško cesarstvo, grozeč tako uničiti popolnoma otomansko državo, so bili nekateri preplašeni, drugi pa so se zopet veselili, češ, da bo to pospešilo mirovna pogajanja v Londonu.

Toda, čim so se izvedele podrobnosti, je tudi trezno presojanje situacije prišlo do svoje veljave.

Nekatero časopisje vidi v tem nov potresen položaj in prorokuje nadaljevanje balkanske vojne, drugi pa upajo, da — sprememba turškega kabineta, ne more spreminjati evropske mednarodne situacije. Avstrija je stopila popolnoma v ozadje in povsod se govori le o Turčiji, niti avstrijski vojni aeroplan, ki je krožil predčerašnjem nad Belgradom ni mogel spremeniti smer dnevnih govorin.

Kakor piše »Samouprava« in — to je tudi mnenje vsakega treznomislega politika — je danes isti položaj, kakor je bil pred »revolucijo« v Carigradu, katero so vprizorili derviši in Mladoturki.

Prejšnja vlada je hotela prepustiti Drinopolje Bolgarom pod pogoji, ki so bili za zaveznike nesprejemljivi, da celo ponižujoči. S tem se je hotela stara vlada izogniti nadaljevanja vojne in sočasno zavlačevati mirovna pogajanja.

Nova vlada je pod geslom: bolje častno umreti, kot počasi propagirati, vrgla v svet svoj program, ki ne prinaša nikake senzacije: »Mi

Drinopolja ne damo, vendar vojne ne maramo.«

Po zdravi logiki to skupaj ne gre. Aut — aut! Ali odstopiti Drinopolje, ali pa nadaljevati vojno, ker zavezniki za nobeno ceno ne prepušče Drinopolja Turčiji.

Prepričan pa sem, da se Turkom posreči izvesti njih program v polnem obsegu. Drinopolja ne bodo dali, ker si bodo zavezniki to mesto samu vzeli in do vojne ne pride, ker evropske velesile tega ne bodo pristale.

Danes, ko je »trojni sporazum« o svojih obojih in o obojih tujih držav že »trikratno« sporazumljen, bi bilo težko lokalizirati balkansko vojno in ne bilo bi izključeno, ko bi šinila kaka usodopolna iskrica v slamo nekaterih diplomatskih glav.

Upoštevati pa je pri tem tudi dejstvo, da so vse velesile več ali manj zainteresirane tudi gospodarsko na Balkanu. Če dosedanja balkanska vojna je napravila ogromno škodo ne samo evropskim državam, temveč tudi izven evropskim. Do skrajnosti tedaj ne pride in nova turška vlada bo samo pospešila svoj razpad in zaključila mirovna pogajanja s popolno kapitulacijo.

Tako je javno mnenje v Srbiji in bo najbrže tudi edino merodajno, ker je zelo verjetno.

V mestu so se pojavili tudi slučaj arabskih črnih koz. Ker je sanitetska oblast odredila najstrožjo izolacijo vseh prizadetih oseb, je upati, da se ta strašna bolezen s temi tremi slučaji popolnoma odstrani. Že pred par meseci, pojavile so se koeze med turškimi vjetniki v gradu, toda potom izolacije posrečilo se je omejiti vsako nevarnost, žal, kakor vidite z — neuspehom.

Sedaj pa, kakor poročajo iz Bitolja, je nastala tam, med turškimi vjetniki neka nove vrste bolezen, ki je slična mrzlici, s tem razlokom, da traja vročina pri bolniku celih 7 dni, ako prej ne podleže — smrti.

Titus med srbsko armado pod Drinopoljem, ki je v poslednjem času zavzel nenavadno široko polje, »svojega delovanja« je začel poje-mati. Bolniki, ki prihajajo iz Drinopolja v Belgrad, se pritožujejo, da je malo zdravnikov na bojnem polju, posebno onih za notranje bolezni in da je le to vzrok, da je umrlo toliko vojaštva za tifusom.

Tudi v Draču — bodočem srbskem pristanišču — je med tamšnjo posadko mnogo bolnikov. Italijanska vlada je dovolila, da se začasna srbska bolnišnica nastani v italijanski šoli in laški »Rudeči križ« je poslal tja nekaj zdravnikov, zdravniškega osebja in več materijala.

Vojvoda Putnik, generalisimus srbske armade, je sedaj v Belgradu in tej okolnosti se pripisuje zboljšanje splošne politične situacije.

Vsekakor precej — optimizma. Mars,

Nemška kultura v Bosni.

(Dopis iz Sarajeva.)

Interesantno je, zasledovati razvijanje jezičnega vprašanja v Bosni, ne le, kako je glede tega od časa okupacije.

Ko je bila zavzeta Bosna, se je skušalo od strani oblasti v te lepe kraje in v te nevedne ljudi Bosance presaditi švabsko kulturo. V tem pa jezik igra znatno vlogo — tega so si bili svesti nositelji nove kulture in so v tem smeru pričeli pridno delati. — Treba je — so menili — vsako narodno čustvo in polet v teh ljudeh zadušiti — in delo bo šlo lahko od rok. V javnih in privatnih uradih so propagirali nemško govoro in je tako postal nemški jezik uradni jezik.

Naseljevanje in kolonizacija je bila precej velika in takšni ljudje so dobivali vse mogoče prednosti. Zasedli so vsa važnejša mesta v uradih in se razkomotili kot doma. Kdor je izmed domačega življa hotel v javno službo, se je moral učiti nemščine. To je bilo eno zlo za narod, drugo pa je naravna posledica prvega — namreč ljudstvo se vsled tolikih novotarij ni moglo uveljaviti v javnem življenju. Ker se ni razumelo z zastopnikom oblasti in radi tega še danes naš človek ne ve za svoje pravice in dolžnosti. Enkrat pride človeku, da bi se smejal nevednosti našega kmeta, drugič pa bi plakal nad zlo usodo, ki proganja naše ljudstvo.

Razen Nemcev so se useljevali tudi Čehi, Ogrji, Poljaki, Slovenci, pa Hrvatje iz Banovine in Dalmacije. Poslednji pa so slabo prodirali v javne službe, ker se je Kalaj bal hrvaške »propagande«.

Stanje se ni moglo dolgo tako uzdržati in se je še pred ustavo počelo med javnostjo gibanje nezadovoljstva proti gospodstvu tujega jezika — toda do veljave ni moglo priti zaradi absolutistične uprave.

Sedaj pa, ko smo dobili ustavo in sabor — je v tem oziru malo boljše. Sabor odločno zahteva rešitev tega važnega vprašanja, ne samo za to, ker užaljeni narodni ponos ne dopušča več zastopljati našega jezika tujemu v naši lastni hiši, ampak tudi radi tega, ker naše ljudstvo trpi na tem, da se mu duri vseh javnih uradov zapirajo edino iz tega vzroka, ker v svoji zemlji ne zna tujega jezika.

Vlada je že začutila to narodno zahtevo in je hotela s peskom zasuti oči. Izdelala je nalog — pro forma —, da se mora vsak uradnik naučiti srbo-hrvaščine tekom dveh leti.

Še nas držijo za otroke!

Mi pa opažamo bolj, kot vlada in vidimo na drugi strani večje zlo in vsled tega se naš sabor upira z vsemi silami za povoljno in popolno rešitev tega vprašanja.

Vlada — ta »dobra majčica naša« — je pozabila nekaj, kar je za nas bolj važno, nego da se stari hofrati, tajniki, sodniki, asistenti itd. na stare dni učijo srbo - hrvaščine.

Mi smo zadovoljni, da se naš jezik vpelja v notranje in zunanje uradovanje, ker bi s tem prestala dolžnost, da se naš človek, ki hoče stopiti v javni urad, uči in da mora »perfektno« biti več nemščini. Do sedaj je bila navada, da se »uz povrat dokumentov« molba odbija. Mi hočemo, da se tudi na železnice vpelja srbo - hrvaščina kot uradni jezik, na znotraj in na zunaj.

Mi imamo že preveč kolonizacij Nemcev — več ji ne potrebujemo, ker so za nas že ti, kar jih imamo, težki. — Mi hočemo, da naši ljudje zasedejo hofratska, tajniška in sodna mesta.

Mi nečemo več trpeti, da se naši ljudje, ki dovrše vsučilišče v Zagrebu zapostavljajo priseljencem samo zato, ker niso »perfektno vešči« nemščini.

Mi hočemo, da bomo »svoji na svojem.«

Luka Delivojčić.

Kritični časi.

— 29. januarja 1913.

Evropska situacija je silno nejasna. Tako vesti o položaju balkanskih držav in Turčije so jako slabe. Balkanski delegati groze, da odpovedo premirje in prično z novo vojno, ker so že siti večnega čakanja.

Ključ politične situacije je v rokah Nemčije, katere politika je zadnja leta jako nestalna in nestanovitna. Javna tajnost je danes, da se za hrabro upornih mladoturkov ne skriva nihče drugi kot Nemčija, kateri močne balkanske slovanske države niso po volji. Tekom zadnjih 10 let je Nemčija vsled svoje intrigantske politike že ponovno izžvala incidente, ki so ogrožali evropski mir, a navadno so se njeni načrti vsi temeljito ponesrečili. In tudi sedaj je potreben energičen korak, če se hoče razjasniti smer nemške politike. Zato so potrebni ultimatum Turčiji in odpoved premirja. Ako je Nemčiji do evropskega mira, bo v tem slučaju morala tudi ona svetovati Turčiji, naj odneha, če pa ima imperialistične težnje, bo delala seveda nasprotno.

A vse kaže, da velesile nimajo dovolj energije in da tudi niso dovolj edine, dočim na drugi strani Rumunska s svojimi zahtevami vedno bolj pritiska na Bolgarijo.

Kritični časi vise zopet nad Evropo. Lokalizacija eventualne nove vojne na Balkanu se bo v očigled se-

danjemu položaju veliko težje izvršila, kakor prvokrat, ko je bila še Nemčija s svojimi tovarišicami trdno prepričana, da bodo balkanske države — prav pošteno tepene. Lahko rečemo, da je to tudi želela, četudi se ji želje niso izpolnile.

TURČIJA SE NI ODGOVORILA.

London, 28. januarja. »Times« piše, da se sedaj še ne more pričakovati od Porte odgovor na kolektivno noto. Do tega časa bodo tudi delegati balkanskih držav odgovorili izročitev svoje izjave vevlastim. V izjavi balkanskih zaveznikov izza zadnje seje se naglašja, vsled okoliščin, ki so nastale v najnovejšem času, mirovna pogajanja ne kaže nadaljevati.

BALKANSKI DELEGATI SEŠTAVILI NOTO.

London, 28. januarja. Kakor poroča »Reuter Bureau«, so balkanski delegati konferirali večeraj popoldne cele tri ure. Sestavili in podpisali so noto, ki se ima izročiti turškim delegatom.

London, 28. januarja. »Reuter Bureau« poroča, da je bila nota, katero so sestavili delegati izročena senioru Novakoviču, ki jo lahko preda, kadar sam hoče. To se najbrže zgodi jutri. Nota ne govori ničesar o odpovedi premirja. S predajo note smatrajo balkanski delegati svoje delo kot končano. Venizelos odputuje koncem tega tedna v Atene, a večina ostalih delegatov zapusti London tekom drugega tedna.

NOTA PORTE NA VELEVLASTI.

Carigrad, 28. januarja. Načrt odgovora Porte na kolektivno noto vevlasti je bil danes preveden na francoski jezik in ponovno predložen ministrskemu svetu. Kakor se govori, izjavlja Porta, da sprejme koncesije, katere so podali turški delegati dne 3. januarja glede drinopolskega vilajeta. Od svojih pravic do otokov Porta pod nobenim pogojem ne odstopi. Nota bo jutri zvečer izročena vevlastim. Porta namerava izdati komunique, v katerem se pozivlja časopisje, naj vprašanja notranje in zunanje politike ne presoja strankarsko.

NEMŠKE INTRIGE.

Pariz, 28. januarja V merodajnih krogih vlada veliko nezadovoljstvo radi tega, ker so nemške banke ravno sedaj zopet dovolile Turčiji 50 milijonov posojila, ker se to pravi podpirati turško vojno stranko.

BEG STAROTURKOV IZ CARIGRADA.

Carigrad, 28. januarja. Drugi komornik sultana, Rešid paša, je spuščen na slobodo in se nahaja sedaj pod angleškim varstvom. Več pristavev prejšnjega kabineta, med njimi tudi sin prejšnjega šejk-ulismana, Muktar bej, so pobegnili na neki ru-

LISTEK

M. ŽEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

In nekaj slinega ga je pretreslo, ko je zagledal na koncu uličice širok trg, ki so ga razsvetljevali ognji.

Nekaj trenutkov pozneje je bil v Dvoru Čudežev.

Ustavil se je najprej, da vidi, ali more dalje, ter si ogleda čudni prizor, ki se je razvijal okoli njega.

Gorelo je kakih šest ognjev v odmerjenih razdaljah, s težkimi plameni, zavijajočimi se v dim. Od časa do časa je potegnil veter in razgal oblake dima; plameni so oblihi hiše, ki so stale ob širnem štirikotniku z rdečimi plameni, tako da so se zdele kakor prevlečene s krvavo skorjo, okna na so bila podobna lokavim očem, ki so zrla na tolpo.

Okrog vsakega ognja je vrvela čudna množica ljudi.

Lesene mize so stale naokoli. Okrog teh miz so sedeli moški temnih obrazov in ženske utrjenih lic, peli s hripavimi glasovi in praznili svoje kositrne kozarce, ki so jih vlačile vedno iznova polnile z vinom.

Drugi so ždeli na mokrih tleh ter brusili meče in ostrili bodala. Nekateri so basali arkebuze.

Ragastan in Spadakapa sta pri-

šla v sredo teh skupin, a zdelo se je, da se nihče ne meni za njiju.

Če sta bila tukaj, sta se morala že izkazati stražam — tako si je mislil vsak, kdor ju je videl.

Saj je bilo znano, da se Trikot ni bil vaju šaliti s parjo.

Nekega dne je bil dal Trikot obesiti rokavnač, ki je spustil v Dvor Čudežev zlomljenika, to je, tujca, ki ni bil član velike bratovščine beračev in tatov.

Rokavnačji so bili torej brez skrbi.

Z željno pozornostjo je motril Ragastan te čudne skupine, ki so tvorile v luči kurišč sila fantastično sliko.

Izkušal je spoznati med temi temnimi obrazi in divjimi lici odkrite, smejoče in drzne poteze mladega moža, ki ga je bil ote iz mrtvašnice na Monfokonu.

Toda — ali se mu ga bo posrečilo spoznati, če ga tudi zagleda? Srce je utripalo vitezju, ko je iskal z očmi med množico.

Sredi trga je privabila njegovo pozornost številnejša in zanimivejša skupina. Tu niso pili, in tudi prepevali niso. Pač pa se je zdelo, da ta skupina, ki jo je tvorilo par sto ljudi, poslušala pazno nekoga, ki je govoril.

Vsi ti poslušalci so bili dobro oboroženi možje.

Večina njih je imela oklepe.

Tvorili so takorekoč pravo armado Dvora Čudežev.

Ragastan se je približal, prerinil se skozi goste vrste in dospel na enega izmed prvih prostorov.

Sredi skupine se je dvigal na precej velikem praznem prostoru nekakšen oder, zložen iz deska položenih na prazne sode.

Na tem odru je bil stol, na stolu pa je sedel mož, ki je govoril dovolj glasno, da ga je mogla slišati vsa množica, ki je stala okoli.

Ragastan ga je spoznal takoj.

Možu je bilo ime Trikot.

Bil je še vedno v svojih beraških cunjah, toda njegov obraz je bil zapustil tisti izraz nizke skromnosti in boječe plahosti, ki ga je nosil kot krinko, kadar je bil pri velikem profosu.

Njegove poteze so zdaj izražale besno energijo in potuhnjeno zlobo, ki mu je dajala skoraj neopredeljiv značaj.

»Da ponovim še enkrat,« je rekel Trikot, končevaje svoj govor, ki ga je bil začel pred par minutami. »Napadli nas bodo; ne bodo si upali! Saj imamo privilegije, spoštovane že več stoletij; in še več imamo: mi imamo moč! Zato pravim, da se nam ni bati ničesar. Toda kakor je nemogoče, da bi bil izgubil veliki profos vso pamet in bi kanil naskočiti Dvor Čudežev s silo, tako vedite tudi vi, da je to opasno izzivanje neumestno. Predlagam torej, da se nemudoma podero barikade, ki jih mora smatrati veliki profos za neumestno zasmehovanje, in da sleher-

ni odloži orožje ter leže mirno spat. Takšno je moje mnenje.«

Odobrilo mrmranje se je razneslo med vrstami rokavnačev, podobno mrmranju tolpe volkov, to je, zaslajalo se je renčanje, ki bi si ga bil razlagal slab poznavalec te družbe kot izraz gneva in ne naklonjenosti. Zdajci pa je nadvaldal ves ta šunder glas, ki je zvenel mlado in mončno:

»Bratje,« je zaklical glas, »dobri Trikot se vara. Kolnem se vam, da bomo napadeni, še predno se nadejamo. Predlagam, narobe, da okre-pimo barikade!«

Ragastana je prešinil globok stresljaj.

Poznal je ta glas!

Dvignil se je na prste in zagledal mladega moža, ki je stal ob znojju odra, naslonjen na svoj rapir, in govoril.

Bil je Manfred.

Vitezovo srce je začelo burno utripati.

Ne, saj ni bilo mogoče! Ta svobodni, odkriti in smeli obraz ni mogel biti obraz razbojnika, kakor ga je bil naslikal Trikot pri Monklarju.

Elegantnost njegovega gibanja, finost njegovega usmeva, dobrota, ki se je izražala v potezi njegovih ust, ter moška neustrašenost njegovega pogleda je kričele nasprotovale beračevemu poročilu — poročilu rokavnačja, ki je izdal svoje brate in postal volun velikega profosa. Neodoljiv izbruh simpatije je

premagal Ragastana, da je planil v prazni prostor in obstal pred Manfredom.

Ta dogodek je povzročil, da je zavladalo v krogu izprva osuplo molčanje.

Manfred, videč oboroženca, ki sta skočila proti njemu, je namršil obrvi in hotel že krikniti: »Izdajal!« Takrat pa mu je šepnil vitez naglo:

»Spomnite se monfalkonske mrtvašnice!«

»Vitez De Ragastan!« je vzkliknil Manfred v burni radosti. »Vendar vas vidim spei enkrat, dragi gospod, in se lahko zahvalim svojem rešitelju!«

To rekši je iztegnil obe roki proti Ragastanu, ki ju je stisnil s silo nepopisnega genotja.

Tisoč misli se je gnetlo po vitezovi glavi.

Tisoč besed je sililo hkratu na dan.

Hotel mu je govoriti o Beatrici, o Zileti, o njem samem, o Italiji, in mu zastaviti nebroj vprašanj, ki so ga kar pekla v dnu srca.

Toda pred vsem je bilo treba rešiti položaj.

Ragastan je odrinil svoja osebna čustva in simpatije.

»Gospod,« je dejal, »zamenite nemudoma vse svoje straže.«

»Zakaj to?«

»Če so pustili mene skoz, ne da bi me količkaj ovirale, puste drug tudi.«

(Dalje.)

ski parknik. Tudi sinu bivšega velikega vezirja, Sait paši, se je posrečilo pobegniti. Bivši minister za notranje zadeve in bivši finančni minister sta spuščena na prosto.

RUMUNSKO-BOLGARSKA POGAJANJA.

London, 28. januarja. Dr. Dazev je danes zopet konfiriral z rumunskim poslanikom dr. Nisujem. Zatrjuje se, da se bolgarsko-rumunski odnosi v zadnjem času niso poslabšali in da Rumunski ni povzročal svojih zahtev. Pogajanja se nemoteno vrše dalje.

GEŠOV KABINET OMAJAN.

Sofija, 28. januarja. Dogodki v Carigradu in postopanje rumunske vlade so v deželi vzbudili veliko razburjenje. Del bolgarskega časopisja konstatira, da je dežela le vsled krivde vlade prišla v tako težak položaj. »Večerna Pošta« javlja, da je položaj Gešovega kabineta omanj in že imenuje kot novega ministrskega predsednika bivšega ministra Radoslavova. V vladnih krogih se odločno zanikujejo vse vesti o kakikriži v Gešovem kabinetu. Kar se tiče pogajanj z Rumunijo, v vladnih krogih upajo, da bo prišlo mirnim potom do sporazuma.

CARINSKA UNIJA MED SRBIJO IN ČRNOGORO.

Belgrad, 28. januarja. »Pravda« poroča, da se sedaj med Črno gorjo in Srbijo vrše pogajanja glede carinske unije med obema državama. Istočasno se razpravljajo tudi neka tarifalna vprašanja.

Slovenska zemlja.

Iz Kranja. Pred kratkem sem se sešel v Kranju z nekim trgovskim potnikom in šel z njim v kavarno. Pripovedoval mi je, koliko jezikov da zna in kako dobro kupčije sklepa na Kranjskem. »Gotovo tudi znate dobro slovensko?« pripomnim. »Wozu den, ich komme ohne das Windische ganz gut durch« se odreže. »Pa tu v Kranju ne« odgovorim ponosno. »Prosim kar malo poslušajte« odvrne in se nasmešne porogljivo. Poslušam in ... sram me je postalo. Nekaj mestnih očetov višjih redov je napredno sedelo pri zeleni mizi in kvartalo — nemško, »kibici« so se prepirali in mešetarili — nemško, okrog biljarda je plaval gospod s šestimi zvezdami in sedmimi sladkostmi — v nemški blaženosti, pedagogi višjih in nižjih šol so godrnjali — nemško. Povsod — »tajč«. Dolgo nisem mogel spoznati odkod in zakaj v slovenskem kraju toliko nemščine. Končno sem pa le spoznal, da je vzrok nek k. u. k. gospod, ki zna in razume slovensko, pa noče govoriti. Ima prav; čemu pa, če ni treba. Saj tako rada pride geca k Mohamedu. In v Mariboru, Celju, Bejaku, Celovcu? Vem, da se gospodje ne bodo poboljšali ker se jim je povedalo slovensko. Saj jih vendar z zasluženimi avstrijskimi politiki in diplomati veže »die Amtssprache« in pa napredno geslo: Le kar lepo po starem, nur »tajč« und langsam fahren.

Iz Maribora. V časih, ko nas razburjajo širša in ožja politična dneva vprašanja, postajamo vedno bolj in bolj brezbržni za to, kar se godi krog nas in med nami v ožji domovini. Že pred skoro enim letom se je sprožila v enem naših slovenskih dnevnikov misel, dati vsemu kar je slovensko na razpolago nekako infor-

macija. Niti takrat, niti danes se ni mislilo morda na ustanovitev novega društva, ali kluba. Želja je bila, izbrati si kje kak prostor, ki bi ga vzdrževala vsa narodna društva skupno. Istotako bi morala vsaka korporacija odposlati za gotove dni v tednu jednega svojih članov določene ure v tak lokal. Namen te ustanovitve bi bil kot že rečeno, dajati potrebna pojasnila onim, ki jih potrebujejo bodisi da so potem v mestu samem, ali pa iz okolice. To podjetje, ali bolje, rečimo pisarna, pa bi naj imela na razpolago tudi nekak narodni kataster, potom katerega bi nam bilo mogoče, imeti v vednem pregledu vse, kar spada v naše narodno področje. Velike važnosti bi bila ta pisarna tudi za došle tujece — Slovane, katerim bi bila s tem dana prilika, na najjednostavnejši način zvedeti za jedno ali drugo. Ustanovitve take pisarne, bi imela za narodno mejo mnogo pomena, kajti, posebno došli tujem — Slovanom bi bilo mogoče dati mnogo pojasnila o naših težkočah. Kdor bi prišel enkrat in našel dobre volje iti mu na roko, bi gotovo tovarišu v tujini povedal, kam se ima obrniti, kadar pride med nas. Stem bi se pa sčasoma gotovo utrdira naša posest. Z nekoliko dobre volje in majhno agitacijo med domačim slov. prebivalstvom, pa bi se priklonilo le to v veliki meri na naše narodne interese. Posledice, ozir. uspehi bi bili tudi med nami kmalu veliki in tlačeča mora ob pogledu v bodočnost bi bila kmalu odpravljena. Širila bi se kot rečeno, samozavest, z njo pa hkratu tudi moč, za slučaj, da nam treba nastopiti, tako v volinim boju, kakor tudi, kadar nam je treba braniti našo narodno posest napram vladni ali pa domačim, renegatskim uradom nasproti. Skratka — pridobili bi si močno in zanesljivo obmejno armado. Vemo sicer, da se bode reklo, imamo že dovolj društev, ki vsako zase oskrbuje gotov referat. Tudi to je resnica, samo žal, da delajo vsa ta društva vsako za se, brez medsebojnih informacij. Da se pa s tem stvari prav nič ne koristi, mora vsak, ki le kolikaj trezno prevdarja, tudi priznati. Kar bi bilo v goraj navedenem slučaju velikega pomena, danes zgine, ker se ubija. Seveda bi se moralo o vsaki stvari natančno poročati sproti in voditi točen zapisnik, ki bi se ga potem predlagalo vsakokrat je obstoječi narodni enketi. Da bi se pa vzbudilo zanimanje za stvar tudi v širši javnosti, moralo bi se tudi pridno uporabljati dnevno časopisje. Če si snujejo Nemci »Volksbund« kot proti nam, moramo jim tudi mi postaviti protioorganizacijo, uredbo, ki bo spajala vse sile, vse moči, v jedno silo in jedno moč. Samo, ne zopet odlašati. — Nemškutarjenje zopet cvete med mariborskimi Slovenci in to huje, kot kdaj poprej. Ta razvada pa ni v modi le med starejšimi, oprijela se je je tudi že naša mladina, posebno še dekleta. Tudi naše dame — starejše — bi bile lahko poslednejše. Po cestah in šetališčih naj doni slovenska beseda še prav posebno iz ust narodnega ženstva, najsi je potem mlado ali staro. Če greš danes po mestu, ti vlovi uho komaj tu in tam slovensko besedo, dočim smo svoje dni opažali baš nasprotno. Če se pa kje osmelita dva, rabiti materinščino, se zgodi to navadno tako tiho, da človek, ki ni tik dotičnika, sploh ne more umeti, v katerem jeziku jima teče pogovor. Nič boljše ni z našim dijaštvom. Svoje dni ga je bilo vedno in povsodi opaziti ravno vsled slov. govornice. Danes pa je že postalo bolj »nobel«, če se poslužuje blažene nemščine. Vrh tega imamo

tudi gospod Rogač imel pred njo nekaj rešpekt, in jo je po navadi raje prezrl, kakor da bi ji dejal kako žal besedo. Pravijo, da gre ljubezen skozi želodec. In to je upoštevaj gospod Rogač, ker njegova boljša polovica se na kuharsko umetnost ni preveč razumela. Ampak ne samo gospod Rogač, tudi drugi meščanje so vedeli, povedati o dobri kuharici Johanci Ocvirkovi. In kdo bi se potem čudil, da je zvedel o njej tudi naš znanec Peter Zamuda.

Ni bilo lepo od njega, da je hotel oropati gospoda Rogača za ta njegov kuhinjski biser. Ampak Zamuda si je mislil: »Če se jaz ne potrudim, se bo pa kdo drugi. Kdor prej pride, prej meje!« In storil je sklep, ter ga zaupa prijatelju izza mladih let Reberci. Kako je ta brezvestno izdal njemu poverjeno nalogo, že vemo ...

Kuharica gospoda Rogača si je pridno dopisovala s svojim fantom, kateri je služil pri vojaki. Tam neke v daljni Galiciji. Imela ga je rada. Vedno je računala, koliko mesecev še manjka do trenutka, ko bosta stala roko ob roki pred oltarjem, kjer bo povečala svoj »da«. Torej je umljivo, da se za drugega ni menila.

Tega pa ni vedel Peter Zamuda. Redno vsak drugi dan je dobival po vajencu prijatelja Reberce pismo,

tudi še par mlažjih gospodov, ki so sicer redni obiskovalci promenade, pa ali sploh ne govorijo slovenski, ali pa mešajo nekako bindišarijo, ki ni ne to ne ono, kajti med slovensko-nemške stavke je vpletenih nebroj francoskih in latinskih fraz! Proč s tem pačenjem in potvarjanjem. Slovence govori slovensko. Prihodnjic kaj več.

Dnevni pregled.

Kje je cinizem? Stavka v Vevčah torej še ni končana, marveč se je pravzaprav včeraj šele — prav začela. Ubogo, zaslepljeno ljudstvo že strada mesece in mesece. In zakaj? Ker se je našim klerikalcem — kot smo že pred par dnevi pisali — zahotelo, pokazati svojo moč in brezprimerno lahkomišljenost. Ob času, ko je družba »Leykam« sama najbrže mislila če ne na popolno, pa vsaj delno odslužitev zaposlenih kot so storila to ob času krize tudi druga podjetja, je klerikalna neumnost na skrivila neverjetno lahkomišelnosti način brezmejno bedo stotin delavstva. Ker so pa končno vendarle uvideli greh, ki so ga zagrešili, je sklical v torek dr. Pegan stot štrajkujočih Vevčanov v ljudskem domu, na katerem se je imelo sklepati, se li stavka nadaljuje ali prekine. Za nadaljevanje je bilo 85 stavkujočih, proti 223. Zasleplenci, uvidevši prepozno, do česa so se dali zapeljati so bili pripravljeni zopet pričeti z delom, če se jim ugodijo potem vevškega ravnatelja sledeči pogoji: Tovarjane se zaveže: 1. Zaradi štrajka ne bo nikogar preganjala. 2. Stavkujoče sprejme na delo razum štirih. 3. Izgnanim delavskim rodbinam odkaze zopet stara stanovanja v delavskih hišah. 4. Ne bo delala pri organiziranju delavstva nobenih težav in bo v slučaju sporov postopala sporazumno z zastopniki delavstva. 5. Plačilne razmere ostanejo stare. Nato se je podala deputacija k ravnatelju, ki je pa izjavil, da se ne more spuščati v nikaka pogajanja in, da ne more dati nikakih obveznosti (preje je namreč hodil okrog ljudi nagovarjati, op. uredn.), ker baže itak kmalu odide. Stanovanja pa mora držati prazna za druge, tuje (!) delavce. Pri tem je vztrajal kljub ponovni intervenciji. Ko so to zborovalci izvedeli, se sklenili še naprej stavkati. »Slovenec« od srede dolži vevškega ravnatelja cinizma. Prav ima, da dela to. A samo vpraša se, če ni klerikalni cinizem še desetkrat hušji? Ali že ni vsa akcija od začetka sem samo brezsraven — cinizem?!

Nemci in slovenska državna obrtna šola v Ljubljani. Nemški Michl je zopet v nevarnosti, odkar imamo Slovenci tu v Ljubljani drž. obrt. šolo. Tem ljudem nikakor ne gre v glavo, da je Slovincem kaj takega neobhodno potrebno kot njim. Pri vsem tem jih pa seveda najboljše jezi, da so na tem zavodu slovenske učne moči. Če bi bile nemške, bi nevarnost ne bila tako ogromna, kajti nemške učne moči bi že poskrbele, da bi se gojence dovolj pripravljalo, za bodočo nemško »kulturo«, oziroma odpad od njih narodnosti. Ker pa pozivlja slovensko časopisje ukaželjno slovensko obrtno mladino na posejanje drž. obrtne šole v Ljubljani, da si s tem omogoči boljše bodočnost, je ves nemško - nacionalni Izrael pokonci in hujska proti temu zavodu na vse mogoče načine. Posebno neljubo jim je pa še pri vsem tem, da začenjajo

slovenski denarni zavodi razpisovati nagrade, oziroma štipendije za manj premožne gojence tega zavoda. V tem tiči seveda zopet velikanska »panslavistična« in državni v obče nevarna pojava, kateri treba priti v okoliščini, kajti nevarnost je zato, kakor tudi za vesoljno avstrijsko Nemštvo. Bridko se tudi pritožujejo nad tem, da pri zavodu, oziroma njegovi upravi v obče, nimajo Nemci, ne štajerski, ne kranjski in ne drugi svojih umazanih rok. Zato pa morajo v najkrajšem času »nacionalverbandovci« z vlado »jedenkrat temeljito obračunati in spraviti stvar na jasno.« Strela božja, kako neumno nadute ljudi se še najde med Nemci — v Avstriji in še prav posebno v Gradcu. Pa ne, da bi za vsem tem morda zopet tičal velicmodrijan — Wastian?!

O učenju nemščine se sedaj mnogo piše in debatira. Omenili smo že, da je tudi na Češkem to vprašanje važno glede srednjih šol. V »Přehledu« so se do sedaj oglašili razni odlični možje, med njimi dr. Matuš in dr. Kramář. Dr. Matuš je mnenja, da mora biti nemščina na srednjih šolah obligatna — da pa je važno za mladino, da se uči tudi dveh drugih jezikov: francoščine in ruščine. — Dr. Kramář istotako poudarja važnost nemščine, ker se da le s tem konkurirati navalu nemškega uradništva. Povdarja pa, da bi bilo treba gojiti po slovenskih srednjih šolah več slovenskih jezikov, ki danes v praktičnem življenju niso manjšega pomena kot nemščina. — Pred tedni se je pri nas sprožilo vprašanje učnega jezika v srednjih šolah. Treba bi bilo tudi o tem čuti več umen. Glede pouka nemščine na ljudskih šolah pa stojimo še vedno na stališču članka »Nikar nazaj.« Ako ljudje pozneje ne znajo nemški, ni temu vzrok to, da se začne nemščina šele v tretjem razredu — ampak je napaka najbrže v višjih razredih, ko otrok dobi šole zmožnost in zanimanje za tuje jezike.

Iz pravosodne službe. Iz Litije v Ljubljano je premeščen g. c. kr. sodnik dr. Pavel Škaberne; g. c. kr. sodniku dr. Francu Kotniku je podeljeno sodniško mesto v Litiji.

Drobiz iz štajerske. Konjiški zastop — dela nezmožen. Radi izstopa 18 članov iz okrajnega zastopa, med temi treh iz konjiškega, je okr. zastop nesklepčen. Vzrok se je javil okr. glavarstvu Konjice. Razpisa novih volitev pričakujejo v kratkem, ker občanem še niso odmerjene občinske doklade. — Iz St. Ruperta ob Raabi poročajo, da se je pojavilo v tamošnjem Weitzkem potoku veliko umiranje rib, nastalo vsled odtoka neke strupene mase iz jedne tamošnjih tovarn. Samo na enem prostoru so naložili 1000 kg mrtvih postrvi v vrednosti 6000 do 8000 K. Za ostalo škodo pa se še ne ve. — V St. Kungoti pri Konjicah je prišlo med fantoma Gričnik in Kropaj do spopada, v katerega poteku je zabodel Gričnik Kropaja od zadaj v pljuča, da je ta pol ure nato izdihnil vsled izkrvavljenja. Gričnik je po umoru pobegnil a se kmalu nato sam javil sodišču. — V Janšovcih pri Ptujju so praznovali pri posestniku Vezjaku predvečer poroke. Bivši ženin Vezjakove hčere, Fuchs, je prišel z dvema prijateljeva in ustrčil v sobo. Zadel ni nikogar. Orožništvo ga je že prijelo.

Nesreče. 25letni krojaški pomočnik Viljem Sepe iz Kisovca je hotel na postaji izstopiti iz železničnega voza. Pri tem pa mu je spodrs-

nilo in Sepe je padel tako nesrečno na tla, da si je desno roko težko pokodoval. — 24. t. m. je spodrsnil previtkarici Mariji Ahačič iz Sv. Ane pri Trzinu v njeni lastni sobi, da je omahnila in zadel z glavo ob stranico postelje. Ahačičeva je zadobila znatno poškodbo na desnem očesu. — 16letni kajzarjev sin Peter Novak iz Kompolj se je pri nekem delu doma težko poškodoval na levem očesu.

Zrtev alkohola. Preteklo nedeljo zjutraj so našli pri gostilničarju Ivanu Stergulu v Cerknici uslužbenega 60letnega hlapca Jožefa Alijančiča v hlevu na njegovi postelji mrtvega. Alijančič je bil zelo udan pijači. Prejšnji večer je obiskal več gostilen, kjer je izpil veliko množino raznih opojnih pijač. Okrog 10 ure ponoči se je vrnil zelo pijan domov in je legel na posteljo, s katere ni več vstal.

Roparski napad. Ko je šla 20. t. m. otroška vrtnarica Marija Cepuder po državni cesti proti postaji Sava, jo je srečal neznan človek, ki je šel najprej tiho mimo nje. Naenkrat pa se je obrnil in ji je od zadaj iztrgal iz rok ročno torbico, mence da dobi v nji denarnico. Potepuh je nato izginil v bližnji gozd. V torbici pa se je nahajal samo žepni robec in nekaj ključev. Roparski napadalec je precej velike postave in je imel na sebi pelerino, katere kapuce je potegnil močno čez glavo.

V znamenju noža. V nedeljo zvečer je popival v neki gostilni v Brezovici posestnikov sin Franc Novak. Med pijačo je prišlo do prepira med njim in med nekim domačim fantom, ki je Novaka večkrat sunil z nožem in ga težko poškodoval. Storičica je izročilo orožništvo deželnemu sodišču.

Naskok na gostilno ali ženitnina v Suhem dolu. V Suhem dolu sta dve gostilni, Sršenova in Černetova. Morda jih je še več, pa one druge ne pridejo v poštev. V Sršenovi gostilni je bilo eno nedeljo več fantov, med katerimi sta se nahajala tudi posestnikova sinova France Zarnik in Janez Marin. Podirali so ga pošteno, tako da so bili kmalu vsi sršenasti. Naravnost pijani ne, ampak sršenasti. »Vse bi bilo lepo«, so prevdarjali fantje, »samo deklet nam manjka«. In kaj je gostilna brez deklet in brez plesa? Sama puščoba. Človek požira, požira, cmoka in cmoka, slednjič ga vino utruji in glava se v neskončno lepem loku zaziblje na mizo. Pa je konec. Tako so premišljali fantje in njih hrepenenje po dekletih je raslo neprenehoma. »Kam bi šli?« so si pomignili. »Kaj ne veste«, se je oglašil eden izmed njih, »da je danes ohceta« pri Črnetu? Kar tja, tam bo dosti deklet. Pa so šli. France Zarnik in Janez Marin sta bila slavna voditelja te ponočne ekskurzije. V Črnetovi gostilni je bilo res živahno. Kaj bi ne bilo, saj se je praznovala ženitnina! Pari so se vrtili, da je bilo veselje. Ko so »sršenasti« fantje prišli pred Črnetovo gostilno, je nena doma stopil iz krčme fant France Drešer, na katerega pa je imel Zarnik veliko piko, ker ni bil domač fant. »Kaj bo hodil tak smrkavec k našim puncam v vas!« se je izrazil Zarnik v mislih in besedah, ko je zagledal svojega sovražnika. Ena, dve, tri, pa je bil že pri njem. Stegnil je svojo dolgo roko in je zgrabil Drešerja za prsa. »Kaj pa holiš ti tu, kaj?« je zagrmel Zarnik nad ubogim Drešerjem. Ubogi Drešer pa se je iztrgal nasprotniku in je zbežal v gostilno. Tedaj pa se je udaril Janez Marin ponosno po prsih: »Mi smo

LIPE FIGI:

Peter Zamudova ženitev.

(Konec.)

Peter Zamuda pa je, pričečši domov, se zari v posteljo in ni vedel, da se zbira nad njim nevihta. Bil je prvič zaljubljen in prava ljubezen nikdar ne pobiljša o ljubezni. Pravijo, da pozabi na svet in ne sliši, kaj pravi o njej.

III.

Kakega pol streljaja od Zamudove trgovine je imel višji sodni uradnik Miroslav Rogač svojo vilo. Ta možak je živel tako samosvoje, da je celo njegovi ženi že predsedala njegova puščavniška družina in je zato iskala razvedrila, kjerkoli ji je bilo pač mogoče. Tudi njegova služinčad, katere je imel, kakor bi dejal skromni Peter Zamuda, več kakor preveč, se ni čutila svobodno, zakaj, kadar je bil gospod Rogač nataknen, je bežala na vse strani, kakor miši, ko zagledajo mačko.

Pri tem strogem gospodu je služila kuharica, o kateri bi najhušji sovražnik žensk, ne mogel povedati prav nič slabega. Bila je lepa, ponizna in varčna kuharica, tako, da je

kateri jo je pričakoval, ko je šla na trg. Fante je dobil od svojega gospoda pismo z naročilom, kam naj ga odda. In marsikaj grošek je dobil za plačilo ... Reberca je pa od Zamude dobival odgovore in tudi od teh ni nič vedela Johanca Ocvirek. Ostali so v družbi samev, kateri so imeli marsikako veselo urico z njimi.

Predpust se je bližal in Peter Zamuda je prosil Johanco Ocvirek za sestanek, da se zgovorita osebno kako in kaj zaradi ženitve. »Duševno se že tako pozna skoraj do dna«, je h koncu pripomnil.

Ko je Reberca v krogu svojih tovarišev prebral Zamudovo pismo, ko je ta odšel so bili poparjeni kot takrat, ko jim je bil povedal, da je Zamuda zaljubljen. Ovca, ki je imel navado sedeti na dveh stolah, je obsedel med stoloma, in davčni uradnik je prevrnil do vrha napolnjeno kupico.

»Prokleti«, je dejal Reberca, »tega si kriji ti Lipoglav, ti si pričel, pa še končaj!«

»Dvesto hudičev, tudi za to klobaso se bo špina našla!« pravi Lipoglav in udari po mizi.

IV.

In zopet so stisnili g'ave kakor vselje, če so imeli kaj važnega sklepati.

»Žal mi je, da sem odprl prvo pismo; ali ker sem ga, moram započeti tudi zadnje dejanje te prednostne burke. Vi mi ne smete nasprotovati, in mi morate pomagati!«

»Kaj pa, tudi pomagati,« pravi Ovca in se prime za glavo, katere je pri padcu prišla v dotiko z zidom.

»Dobro torej. Jaz zaigram tisto kuharico in ti Ovca, boš preskrbel žensko čeblo. Sestanek se mu dovoli jutri večer v Šturmovi veži, katere je velika in precej temna, tako me gotovo ne spozna. Tam se stori konec, in iz Zamude naredimo zopet človeka.«

Še dolgo je Lipoglav prav tiho pripovedoval svoj načrt, kateri je bil končno z navdušenjem sprejet. Lipoglav je bil majhne okrogle postave, kakor nalašč za svojo ulogo.

Ko je zjutraj dobil Zamuda obvestilo za sestanek je postal zelo nestrepen. V spisovnikih in drugih knjigah je iskal izrazov, kateri so primerni za snubev. Ko jih je končno dobil je ponavljal stavek za stavkom, in v duhu je slišal njeno ime, kakor na oklicih.

Ravno je ponavljal: »Ali bi me pa tudi resnično vedno ljubila?« ko se odprlo vrata njegove male prodajalne in vstopi — Johanca Ocvirek.

Kaj bi on dal, da bi bil sedaj zunaj!

Kakor iz neba je padla v prodajalno še druga kuharica, ter rešila njegov mučen položaj.

Ko pa je pripovedovala Johanca oni drugi to in ono in ji je tudi zapupala, da se o predpustu omoži, je pogledala Zamudo tako živo, da je zarudel, ji pri odhodu ves srečen stisnil roko in zašepetal: »Na svidenje zvečer!«

Prijateljica je pripovedovala Johanci kako je napravila okusno novo jed in tako je ta preslišala njegove besede.

»Najsrečnejši človek bom na svetu,« je dejal Zamuda in veselo skakljal po prodajalni.

V.

Človek ne ve, kje ga čaka smrt. Zgodi se, da se sredi radovanja z veseljem obrazom zvrne in ne ostane več. In kdor se najbolj veseli življenja in uživanja, ta ina ponavadi smolo.

Kako se je radoval Zamuda dne, ko bo iz oči v oči povedal njej, da jo ljubi, obožuje in bi bil pripravljen nositi jo na svojih rokah, kakor otroka. In sedaj je bil prepričan o njene ljubezni. Sama je povedala, prijateljica, da se hoče sedaj moštiti. In on naj bo ta srečen človek? Ali ni to preveč sreče na enkrat?

Zvečer je komaj čakal, da je zaprl prodajalno, kar pri njeni ni bi-

fantje, kajnega, kar za njim, za smr-kavcem! Ta predlog je bil soglas-no in z živahnim zanimanjem spre-jet. Ko so fantje stopili v Crnetovo gostilno, so se najprej moško raz-gledali, nato pa se si naročili vina. Potem smo se pa malo zavrteli se-veda. Saj zato smo tudi prišli v to gostilno. Vse bi se lepo končalo, da nista imela Zarnik in Marin tako sr-šenaste krvi. Sredi plesa in veselja se je prvi nenadoma spomnil na onega smrkvavca in stisnil je pesti. »Kar takole mi je ubežal, kujon! Le počakaj!« se je jezil nekaj časa Zar-nik na tihe. Ko pa je zagledal v krčmi še enega svojega sovražnika, Franceta Kunstlja, je dal svoji ogor-čenosti duška z besedami. Te bese-de pa niso bile bogve kako boža-joče. Izzivajoče so bile. Ko je šel Kunstelj iz krčme, je pomignil Zar-niku in v drugi svoji tovariš. In kakor en mož so vstali in odmarširali za Kunsteljem. Zunaj je stopil Zarnik k svojemu drugemu sovražniku in predno bi človek na-šel do treh, je že Kunstelj poljubo-val mater zemljo, ki pa je bila na onem kraju vsa blatna. To je zbu-dilo seveda velik šum, ki je bil spremljan z grozečimi klici, ki so privabili svate - plesalce in plesalke iz hiše. To pa se je zdelo Zarniku, Marinu in njunim tovarišem precej nevarno in so se umaknili pod okri-lje matere teme. Zbežali pa le niso. Od daleč so gledali, kako se bodo obnašali oni, ki so prišli iz gostilne. Pa tisti, ki so prišli iz gostilne, se niso obnašali modro. Začeli so »au-fati«. S tem so hoteli pokazati, da so tudi oni fantje in ne kake mevr-že. To pa je Zarnika, Marina in njiju tovariše do dna srca užalilo, da Zar-nik in Marin sta pomignila svojim tovarišem in cela gruča rok se je sklonila k tlom. In kakor bi mignil, je začelo padati kamenje kakor toča na gostilno. Ta kamnita toča je pa-dala od vseh strani, tako da so bili svatje, ki so se umaknili nazaj v hišo, v velikem strahu za svoje živ-ljenje. Kamenje pa je letelo nepre-nehoma. Razvilo se je bombardira-nje gostilne, podobno onemu pred Tarabošem. Nenadoma pa je bom-bardiranje prenehalo: sovražniki so se umaknili nazaj v Sršenovo gos-tilno. Pa ni se jim še umirila boje-vita kri. Nasprotno. Pripravljali so se za drug napad. Bojni načrt je bil tale: Poveljnika Zarnik in Marin pojmeta v sovražni tabor, kjer bosta izživala sovražnika. Ko bo vojna napetost največja, prideta nazaj v svoj tabor in pokličeta zbrane vo-jake na naskok. Da bi bilo izzivanje večje, je eden izmed poveljnikov, Janez Marin, dal za klobuk krivec. Nato sta šla poveljnika v sovražni tabor, kjer je vladalo veliko veselje vsled prvega odbitega naskoka. Ko-maj sta stopila poveljnika v sovra-žni tabor, sta že začela izzivati. In zgodilo se je, da je postala bojna na-petost velikanska. V tistem trenutku pa sta poveljnika zapustila sovražni tabor in sta odšla nazaj v svoj ta-bor. Poveljnik Marin je stopil pred svoje vojščake in jim je pomignil: »No, zdaj pa v bojem imenu!« In vojska se je dvignila in odšla pred sovražni tabor. Tam se je zopet za-čelo bombardiranje, ki je trajalo cele tri ure! Sovražniki so bili popolno-ma premagani in so razobesili belo zastavo. — Žalibog ta bitka je prišla na uho sodišču, ki pa ni bilo čisto nič zadovoljno z njo. Poklicalo je včeraj oba poveljnika na odgovor. Namesto, da bi jima dalo na glavo lavorov venec, ju je pa zašilo na tri

tedne. Sic! tenebris gloria mundi! Uboga poveljnika!

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Umetnost sprejemati poklone. Ena izmed prvih stvari, ki jih mora mlada deklica vedeti, ko začne prihajati v družbo, je, sprejemati poklone. To ni tako lahko, kakor bi si kdo mislil. Da se zna pravilno sprejemati poklone, je umetnost. Gotovo ste opazili, da se deklica, ki je še pred kratkim hodila v kratkem kri-lu in katero so nenadoma vpeljali v družbo, zardi, ako jo kdo v njeni navzočnosti poljubi. Pogosto dobi za to rdečico posmeh. Pokloni ne bi smeli spraviti z ravnotežja nobe-nega dekleta. Pogosto je to samo uljudnost in zato deklica ne sme pustiti, da bi se vedelo, da jemlje poklone za resno stvar. Najbolje je, da sprejme poklon kot šalo in da duhovito odgovori. Zelo pogosto se pravi: »Kako ste danes lepi, gospo-dična!« Dekle ne sme priti v zadre-go. Mora odgovoriti tako, da se ne bi zdelo, da sprejema poklon za re-sen. Temu se je treba seveda pri-vaditi. Sprva sicer težko gre, ka-kor vsaka stvar, gre pa vendarle, in zato se je treba potruditi.

Ženske živijo dalj časa nego moški. Statistike francoskih zavarovalnih družb kažejo, da živijo žen-ske delj časa nego moški. Razlika časa ni morda neznatna, nasprotno, doseže, eno tretjino sorazmerne člo-veške starosti. Po statističnih šte-vilkah omenjenih družb, je srednja starost žensk 70 let, dočim je srednja starost moža samo 50 let. Neka za-varovalna družba ima v svojem se-znamu zavarovanih veliko žensk, ki so stare čez 100 let. Te srečne ose-be so dobile svoj kapital že več-krat nazaj. Vsled tega menijo fran-coske zavarovalne družbe napraviti revizijo plačil in hočejo vstanoviti za žene večja plačila nego za mo-ške. Nekega francoskega zdravnika so vprašali, zakaj živijo ženske dalj časa nego moški, in ta jim je tako odgovoril: »Možje živijo hitreje ne-go žene; veliko pijejo, veliko kadijo in v mnogih slučajih preveč de-lajo. Ženske so bolj pametne. One premišljajo o bodočnosti. Redko-kdaj kadijo, pijejo malo in opravlja-jo lažja dela. Žena pri štiridesetih letih je še vedno pri svoji moči, do-čim se mož ne more s tem pohva-liti in začneja že čutiti posledice svojega zgrešenega življenja.«

Živali prezidenta Poincaréja. Pariški »Matin« prinaša slike pri-ljubljenih živali novo izvoljenega predsednika Poincaréja. Prvi je tu lep, majhen, črn pišček, »Bobetta«. Pod sliko te zveste stvarice stoji napisano: »To sem jaz, »Bobetta«, in vedite, da je moj gospodar pred-sednik republike.« Dalje ima gospod prezident siamsko mačico, ki od veselja nad izvolitvijo svojega gos-poda krivi bahato hrbet, kakor se vidi na sliki »Matina«. Slednjič ima gospod predsednik na svojem leto-višču zvestega varuha, ki je označen v »Matinu« pod imenom »melanholični izgnanec«. Ta varuje vilo gos-poda Poincaréja v Sampignyju.

Oblegan general. V mestu Albany v Severni Ameriki je poneveril pred nekaj dnevi general Sikles 30.000 K. Ko se je za to zvedlo, so ga hoteli aretirati. Sikles pa je dal zapreti vrata in okna svoje hiše, oborožil sluge, ter zagrozil, da pusti vsakogar ustreliti, ki bi se mu bli-žal. Policija je odredila na to oble-ganje Siklesove hiše, a ga do danes ni še dobila v svojo oblast.

Ovca je opazil da je sedel Zamuda tako čudno na ene stran, kakor da bi ga druga stran bolela, je tihoma pripomnil tovarišu: »Precej je priletelo!«

In ko je stopil Lipoglav v sobo, se je posvetilo tudi Zamudi. »Tudi drugače bi pomagalo,« je pripomnil. »Saj z Johanco tako ni nič, opazil sem jo, ko sem bežal od »njene« sestanka, da je šla z nekim voja-kom. S tem se najbrže poroči.«

Ko je Lipoglav pripovedoval kako je prijatelja zavedno ozdravil nevarne boleznai žaljubljenosti, je zopet odmeval glasen smeh s vo-bodnih ljudi, in Peter Zamuda se je z njimi smejal.

Ker je imel tako velike izkušnja-ve in jih po hudih srčnih, no, in dragih bolečinah krepko prestal, je predlagal Ovca, kateri je še vedno posedeval na dveh stolah, naj se ga izvoli za predsednika snujočemu se klubu samcev. Vsi so se strinjali s pametnim nasvetom.

Reberca mu je napil rekoč: »Ti Zamuda, ti si Peter in to je skala. Na to skalo bomo zidali samsko trd-njavo in ženski jeziki jo ne bodo premagali!«

Danes, ko je Peter Zamuda eden najsrečnejših ljudi, ve kaj so mu prijatelji rešili, ko je izgubil srce. In rad pokliče predno odide do-mov, še šefan boljšega. Pri tem se razgreje, ter z veseljem pove zgo-bor o njegovih prvi in zadnji ženitvi.

Aretejaca goljufa. Na Dunaju so aretirali nekega krojača z imenom Wolanski. Izdajal se je za grofa istega imena ter »kupil« od posestni-ka neke vile v Badenu to za 750.000 kron. Na vilo je vzel takoj 150.000 kron posojila.

Smrtonosen skok. V jedni bero-linskih beznic je prišla policija zlo-glasnega moriča Gondarja. Iztrgal pa se je policiji, ter skočil iz prvega nadstropja na cesto, koder je ob-ležal z razbito glavo.

Ljubljana.

— **Ljubljanski občinski svet** je imel včeraj ob šestih zvečer v mest-ni dvorani svojo izredno sejo. — Žu-pan otvori sejo, konstatira slepčnost in imenja verifikatorjem občinska svetovalca podžupana dr. Trillerja in nadzornika Lillega. Svojo odsotnost je opravičil zaradi boleznj občinski svetovalec Mally. Nato župan vstane in se spominja smrti umrlega nadvoj-vode Rainerja. Vsi občinski svetov-alci vstanejo v znak spoštovanja umrlega s sedežev. Župan pove, da je v imenu mestne občine poslal br-zojavko nadvojvodinji Mariji ob iz-gubi njenega soproga. Nje komornik se je odzval z zahvalo. Nato vstane župan drugič in se spominja umrlega ces, svetnika Ivana Murnika. Občin-ski svetniki vstanejo raz sedeže. Žu-pan omenja zasluge, ki si jih je po-kojnih stekel in sporoči, da je položil venec na krsto umrlega. Kot nadaljno naznanilo predsedstva je naznanilo o otvorjenju elektrotehnične šole. Žu-pan omenja nato, da se je na inter-pelacijo svetovalca Kregarja pri zad-nji občinski seji glede na izboljšanje telefona potrebno ukrenilo. V tej za-devi je odšel podžupan dr. Triller na Dunaj, kjer je pri trgovinskemu mi-nistru tozadevno interveniral. Dvorn-i svetnik je priznal, da je reforma neizogibna. Spomladi se začne delo. Telefonska zveza bo tajna. Za trud podžupana se izreče temu zahvala. Nadalje pove župan, da sta mu došli dve obširni knjigi, prva iz Prage, ki se tiče praških zdravstvenih razmer in druga iz Linca. Župan se je za obe obširni deli zahvalil. Pridejo na vrsto še razna naznanila predsedstva glede posipanja cest in glede zadeve gos-pe Kavčič. — Nato preide župan k drugi točki dnevnega reda, k odo-brenju zapisnika zadnje seje. Zapis-nik se odobri. — Kot tretja točka dnevnega reda pridejo na vrsto poročila personalnega in pravne-ga odseka in sicer: 1. o izvolitvi od-poslanca občinskega zastopa in njega namestnika v c. kr. deželni šolski svet. Za odposlanca je izvoljen s 23 glasovi občinski svetovalec prof. Rei-sner, za namestnika Engelbert Gangl. 2. O odloku deželnega odbora glede sklepa občinskega sveta radi podelit-ve podpor iz vseučiliškega zaklada. Predlog odseka, da se tozadevno na-pravi pritožba na upravno sodišče, se sprejme. 3. Ravno tako se občinski svet pritoži na upravno sodišče gle-de odloka deželnega odbora radi sklepa občinskega sveta, da se pre-zvame vladnica društva »Mladika« v mestno upravo. 4. Sprejme se odse-kov predlog, da se radi podpore 6000 K mestnim učiteljem z ozirom na razveljavljenje tozadevnega odlo-ka deželnega odbora, napravi pritož-ba na upravno sodišče. — Kot IV. točka dnevnega reda nastopijo poro-čila finančnega odseka. 1. Odsekov predlog, da se mestna občina ne ude-leži radi velikih stroškov letošnje razstave »Adria« na Dunaju, se sprej-me. 2. Ravno tako se sprejme odse-kov predlog glede prošnje na deželni odbor vojvodine Kranjske radi dežel-nega prispevka 10.000 K za zgradbo poslopj c. kr. državne obrtne šole. 3. Predlog finančnega odseka glede prošnje na deželni odbor vojvodine Kranjske radi prispevka letnih 20.000 K za zgradbo kanalov zbiralnikov in obrežnih zidov ob regulirani Ljublja-nici, se sprejme. 4. Prošnja poveljni-štva c. kr. pehotne vojašnice glede povečanja pisarniških prostorov pi-sarne c. kr. pešpolka št. 27. Odsek predlaga, da se prošnji ugodí. Spre-jeto. 5. Istotako se ugodí odsekove-mu predlogu glede prošnje c. kr. 3. kornega poveljstva za zgradbo re-miz za vozove na dvorišču topničar-ske vojašnice. Napravi se tam šupa. — Odišlega župana, ki odstavi še prej 1. točko poročil policijskega od-seka, o županovem dopisu glede zgradbe mest. mrtvašnice, zastopa podžupan dr. Triller. — Na vrsto pri-de nujen predlog občinskega svetov-alca Milohnoje glede ustanovitve ščlanske komisije za revizijo hiš in stanarine. Tozadevni predlog se sprejme. — Preide se na V. točko dnevnega reda, na poročila stavbene-ga odseka: 1. o končni kolavdaciji razširjevalnih stavb pri mestni infan-terijski vojašnici. Tozadevni predlog stavbenega odseka je sprejet. 2. O prošnji Marije Klobčar za napravo poti na njenem posestvu. Odsek predlaga, da se prošnja odkloni. Predlog sprejet. 3. Samostalni pred-

log občinskega svetovalca Ivana Srebota naj se napravi med Holz-apflovu in Vrhovčevu ulico trotoar, pade. Sprejme pa se odsekov pred-log, da se tam odpravi voda, da se posuše in da se ulica med delom za-vožnjo zapre. — Pridejo na vrsto po-ročila policijskega odseka. 1. o proš-nji okrajnega načelnika na Barju Čr-nagoja glede oprostitve Barjanov od pasjega davka. Tozadeven predlog, odseka, da se do preklica zniža v splošnem ozemlju izven Ljubljane do 1 K, se sprejme. 2. Poročilo gasilne-ga in reševalnega društva o delova-nju za IV. četrtletje 1912 v odobre-nje občinskega sveta. Poročilo se odobri. 4. Samostalen predlog občinskega svetovalca Josipa Marinka, da bi se vozil material iz izpraznjenih grebeničnih jam prej kot med 11. uro ponoči in 5. zjutraj, se odkloni. — Preide se na poročila šolskega odseka. Prvi odsekov predlog, naj se računi o porabi dotacije na mestnem dekliskem liceju za leto 1912 odobri-jo, se sprejme. Ne ugodí se samostal-nemu predlogu občinskega svetov-alca Ivana Štefeta glede uvedbe ku-harskega in gospodinskega pouka na mestnih dekliskih ljudskih šolah. Na-daljni predlog, da se tozadevno skli-če anketa strokovnjakov, se sprej-me. — Kot zadnja točka dnevnega reda prideta na vrsto poročila direk-torija mestnega vodovoda in elek-trarne in sicer 1. o prošnji vodstva gluhenemnice v Ljubljani za odpis večje porabe vode. Odsekov pred-log, da se odpise polovica zaračunje-nega zneska, se sprejme. 2. O proš-nji vodstva asila za neozdravljive bolnike za znižanje cen za porabo vode in električnega toka. Prošnji se ugodí. Za porabo vode se znižajo cene s 1. januarjem od 24 v na 20; za električni tok pa od 64 v na 60 v. — Nato se je oglasilo več občinskih svetvalcev zaradi raznih stvari, kakor posipanja potov, radi pobira-nja smeti itd., kar se je odložilo. Ob tri četrt na 8. podžupan zaključi jav-no sejo. Sledila je nato tajna.

— **Nadzornik Maier je ukazal:** »Učitelstvo naj bode vobče ob 1/2 na 8. oziroma na 2. v šolski sobi. Da ne bo kakega nesporazumljenja, naj učitelstvo v Ljubljani tolmači pravilno Maierjev »vobče« tako-le: Napredni učitelji in učiteljice morajo biti še pred 3/4 v šoli; Slomškar gre lahko ob 3/4 še na eno »solzo« k svoji ljubi-ci v »pani«, Maierjeva hči pa sme priti celo pozneje, ko bi se imel pouk že davno pričeti. — Zares izboren red vzdržuje c. kr. okr. šolski nad-zornik Maier na ljubljanskih šolah!! Avstrijsko vnanje ministrstvo naj pomakne Maierja v VII. ali VI. čin-ovni razred ter naj ga pošlje v Al-banijo kot organizatorja šolstva, ker bolj sposobnega moža bo težko do-bila za svoje ljubljene Arnavte.

— **Podpora ljubljanskemu učitelstvu.** Kakor znano, je občinski svet ljubljanski v podporo učitelj-stvu 6000 kron privolil. Kranjski de-želni odbor je na pritožbo klerikal-nih protestantov Kregarja in Štefeta ta sklep razveljavil. Občinski svet je pa v sinočni seji sklenil, da se zoper sklep deželnega odbora pritoži na upravno sodišče. Tako bo naposled učitelstvo proti volji deželnega od-bora dobilo podporo.

— **Volitev članov v c. kr. deželni šolski svet.** Občinski svet ljubljanski je izvolil svojim zastopnikom v c. kr. deželni šolski svet g. prof. Jos. Rei-snerja in namestnikom pa g. učitelja Engelberta Gangla. Kedar bodo na dnevnem redu važnejša ljudskošol-ska vprašanja in imenovanja, bo za-hajal k sejam g. E. Gangl, sicer pa g. prof. Reisner. Vse svoje želje in pritožbe naj pošlji ljudskošol. učitelj-stvo naravnost g. Ganglu v Idrijo.

— **Vspreh pobožnega Pavleta.** Spravil je vso Ljubljano po koncu. V svoji pobožnosti, katere niti v javno-sti ne zatajuje, ampak nosi vedno sklenjene roke na prsih, je letal sem ter tja in izdal tržni oblasti važno taj-nost, namreč, da se prodaja pri neka-terih mokarjih in trgovcih mesto pri-stne ajdove moke, ista mešana z mletim rižem. Seveda ni pri tem mi-slil na korist konsumentov, ampak na lasten možniček, ki se mu vedno polni (menda vsled tega, ker mnogo moli). Če se namreč prodaja pristna ajdova moka, se pri nji mnogo več zasluži, kakor pa pri mešani. In na to je možakar mislil in že račune delal, kake kupčije bode sedaj delal! Mo-karji pa so tako moko le strankam na ljubo prodajali, da je bila nekaj ceneja, in strankam je bilo to pogo-du, same so stranke vedele, da moka ni pristna. Da pa je to resnica, priča dejstvo, da so včeraj ženske na trgu moledovale in tarnale, kako draga da je pristna moka in vrhutega rekle, da je mešana mnogo uporabnejša. Izkazuje se torej iz tega, da pobožni Pavle nikakor ni mislil na sedanje težnje človeštva, še manj pa na že-loce slavnega občinstva, temveč samo na masten dobiček. Njemu to-rej se ima slavno občinstvo zahvaliti za izredno njegovo naklonjenost. Se-veda se nočemo pri tem dotikati

stvari, ki so se odkrile na primer pri g. Vrtačniku, to je seveda nekaj dru-gega. Sicer pa gre pobožnemu far-škemu podpreniku vsa čast. Gotovo mu je to imenito idejo udihnil sam njegov patron, ki je te dni obhajal svoje izpreobrenje in ga svaril, da naj o takih stvareh ne molči še dalje. Morebiti pa se je tudi kot hud tretje-rednik bal tega. Orehu, vsled česar bi sedaj pri velikonočni spovedi go-tovo ne dobil odveze. Vsekako smo radovedni. Značilno je še to, da tudi on prodaja, oziroma je prodajal tako moko kot drugi. Sicer pa upamo, da se bode že opral!

— **Tolmačenje angleškega jezika pri ljubljanskih sodiščih.** C. kr. višje deželno sodišče v Gradcu je za-sebno učiteljico gospodično Olgo Nadeniczkovu v Ljubljani, Dalmati-nova ulica 10, nastavilo za stalno za-priseženega tolmača angleškega jezika pri sodiščih v Ljubljani.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes v četrtek, prvič za par burleskno-ve-sela opereta »Orpheus v podzemlju«, ki je doslej obakrat napolnila hišo. V soboto francoska veseloigra Ga-vanltova »Mala čokoladarica« v re-žiji gospoda Fišerja. V nedeljo popol-dne »Naskok na mlin«, zvečer »Mala čokoladarica« ob 7.

— **Ustanovni shod Zveze slo-venskih ljudskih knjižnic** se vrši 2. februarja ob 10. dopoldne v restav-raciji Novi svet, Marije Terezije ce-sta v Ljubljani. Priglasenih je dose-daj že 120 ljudskih knjižnic. Mnogo jih še manjka. Obračamo se tem po-tom posebno na g. učitelje in gđč. učiteljice, da ono izposluje pri čital-nicah in knjižnicah pristop k Zvezi. Vabimo g. učitelje, da se udeležijo kot zastopniki ustanovnega shoda Zve-ze. Pristopajte k Zvezi! Podpirajte jo. Zveza bo vršila važno kulturno delo na polju narodne probuje in pro-svete. Zveza prične poslovati 3. fe-bruarja 1913.

— **Obsežen koledar** je izdal »Slovenski Ilustrovani Tednik« za svoje naročnike, ki ga dobe zastojni in poštine prosto. Koledar vsebuje poleg običajne koledarske vsebine razne tabele, par pesmi in povesti, tudi zelo mnogo slik in popolen od-vetniški tarif, ki bo marsikomu do-brodošel. — Novi naročniki »Slov. Ilustrovanega Tednika« še tudi lahko dobe ta koledar. Priporočamo!

— **Na oklicih so:** Josip Rožič, pristav državne železnice na Jese-nicah z Olgo Šivic, učiteljico, Ljub-ljana; Franc Virant, mizar z Ano Vidmar.

— **Umrli so v Ljubljani:** Frančiška Levinger, blagajničarka, 19 let. — Marija Urbas, občinska uboga, 76 let. — Ivan Pavšner, rejenc, 6 tednov. — Josip Tribuč, zasebni uradnik, 70 let. — Josip Rainer, na-rednikov sin, 7 mesecev. — Ivan Schatzer, skladiščnega paznika sin, 4 leta. — Alojzija Zajec, žena preka-jevalca in hišnega posestnika, 49 let.

— **»Kinematograf Ideal«.** Danes zadnji dan silajne veseligrje »Mla-dost in norost« z Asto Nielsen. V tem filmu se predstavlja Asta Niel-sen kot moški in zbujajo nepopisno veselost. Jutri »Kralj rudnikov«. V soboto »Tujska legija«.

— **Loterijske številke.** Trst: 28, 77, 45, 25, 66.

Trst.

Pot, na kateri se nahaja sedanja tržaska slovenska politika, je zgre-sena. Resnično je dejstvo, da je slo-vensko ljudstvo v veliki večini de-lavsko ljudstvo. In to tudi priznajo tisti gospodje, ki soglašajo s sedanjo politikjo. Da, celo še več! Pravijo, da je med slovenskim narodom v Trstu samo par bogatašev — vsi drugi, da so, bočisi delavci, majhni obrtniki ali pa trgovci. Tega pa gos-podje vedno pozabijo povedati, da to ubogo delavsko ljudstvo tudi hre-peni po koreniti izpremembi današ-njih razmer — suženjskih in peklen-skih razmer. Ubogi trpin, ki vsled trdega dela in gladu komaj živi, bi se želel otresti suženjstva čimprej in če bi stala izprememba tudi kri, če bi pri tem prišlo tudi do revolu-cije. Pomisliti nam je treba samo to, da je slovenski suženj še bolj tepen kakor drugorodni; on ni samo soci-alno zaslužjen, ampak tudi narodno. Že davno bi izbruhnil ogenj, ako bi bil slovenski preletariat izobražen. Ker ni izobražen, zato tak molk in zato tudi mirno prenaša kruto živ-ljenje. Če bi se drugorodnim prole-tarcem godile ravno takšne krivice, bi nastala velika revolucija, kri bi tekla v potokih. Pri nas pa do tega še dolgo časa ne bomo prišli. Kajti vsa naša politika je takšna, da se bogu usmili. Namesto, da bi se ljud-stvo pozivalo na boj proti povzro-čiteljem našega suženjskega življe-nja, se mu krade pogum. In to je tudi čisto naravno. Oni, ki se naha-jajo na čelu sedanje politike in oni ki se s to »politiko klečeplaztva« strinjajo, so povečini vsi preskrblje-ni in se jim godi tako, da prav nič

ne poželijo po izpremembi razmer. Toda po koreniti izpremembi stremi trpin, stremijo sužnji, ki so vklejani v verigah in zaprti v temni ječi — oni torej, ki želijo svobode in sreče. Tem sužnjem bi bilo pač ljubše, da bi mogli zreti pred seboj potoke krvi, kakor pa da se razmere razvijajo počasi v tej smeri naprej. Politika takih sužnjev bi morala biti strogo revolucionarna. Glasiti bi se morala: **boj do skrajnosti in če teče tudi kri in sicer do tistega časa, dokler ne zavladajo popolna pravica, dokler ne pridejo vsi narodi in vsi ljudje do enakih pravic.** Potom političnih, strokovnih in združnih organizacij bi se morali biti toliko časa, dokler bi ne prišli do našega cilja, do — pravice. Govorim o Trstu in to zaradi tega, ker je Trst največje industrijsko mesto in je v njem tudi več slovenskih delavcev in majhnih obrtnikov, kakor v drugih mestih. Mislim si pa tudi, da mora zaveti pravi veter iz Trsta in sicer ravno iz navedenega razloga tudi po drugih krajih slovenske domovine. Sedanja tržaška politika je samo narodna politika, socialnega nima prav nič na sebi. Pa tudi nedemokratska je. Dolgo se več ne more vzdržati. **Mlada generacija, preprežena s čisto drugimi idejami — stopa na plan.** Nekaj časa bo morda še trajalo in zavel bo drugi veter. Iz Trsta pa bo našel pot v druge jugoslovanske kraje, tako da bo končno ves slovenski jug preprežen z narodno — socialističnimi idejami. Velikansko gibanje se torej pripravlja, gibanje, ki nas bo odrešilo stoletnega robstva, ki nam bo priborilo svobodo, po kateri tako goreče hrepenimo. Kot robovi, kot sužnji ne maramo leči v grob. Položaj se mora izpremeniti. Trpin, upajte, pripravljajte se na boj in ne obupajte! — Narodni socialisti.

Avtomobil povozil dva pijanca. Predvčerajšnjega dne zvečer je bilo, ko sta si ga — kakor ponavadi — zopet privoščila, 70letni Matiasich in 19letni Covacich. To pot sta se ga pa malo preveč nažrta. Podala sta si roke ter tako korakala po ulici Miramar. Naenkrat privozi težko obložen avtomobil; vozil je zelo hitro. Pijanca mu nista hotela napraviti prostora, ker sta bila mnenja, da je cela cesta njiju last, zaradi tega sta prišla pod avtomobil. Izvlekli so oba izpod avtomobila; bila sta močno poškodovana. Bolečin baje nista takoj čutila, ker sta bila napolnjena z alkoholom. A polagoma se jima je začelo svitati. Ko sta se vozila proti mestni bolnišnici, sta že začela stokati vsled bolečin in se povpraševati, kako je vendar prišlo do tega, da občutita takšne bolečine. Morala bosta ostati dalje časa v bolnišnici poprej, da bosta okrevala. Morda se bosta potem izpametovala in krenila na drugo pot, na pot, ki vodi v boj proti alkoholu. Vse to je lahko mogoče.

Klofuta za klofuto, nato pa 2 nožem. V ulici Antonio Caccia št. 5 stanuje v drugem nadstropju družina Chergich. V ponedeljek, okoli 11. ure ponoči sta se začela moči in žena prepirati. Iz prepira je nastal velik pretep. Ona je klofutala in praskala njega, svojega ljubega moža, on pa je tolikel po njej z vsemi svojimi močmi. Krik je bil velik. Ropot istotako. V prvem nadstropju omenjene hiše pa stanuje Jakob Skobler. Slišal je krik in ropot; in zaradi tega, ker ni mogel vsled tega spati, se je tako razjezil, da je vzel nož, ga nabrusil in skočil v drugo nadstropje. Ko je stopil v sobo, kjer se je vršilo klanje, je bil v njej tema, ker sta luč razdrobila. Še sta se tepla. Skobler pa ju je kar napadel z nožem, češ niti spati ne morem zaradi tega ropotanja. Vnelo se je nato še gro-

zovitejšje klanje. Ljudje so se ustavljali v ulici. Končno je prihitelo več redarjev, ki so napravili konec temu kravalu s tem, da so vse tri aretirali.

Shod političnega društva »Edinost« v Šklednju. Preteklo nedeljo popoldne se je vršil v Šklednju pri Trstu dobro obiskan shod političnega društva »Edinost«, na katerem so poročali o delovanju mestnega sveta občinski svetniki: dr. Wilfan, Miklavc in Sancin. Shod je izpal zelo sijajno.

Slovensko gledališče v Trstu. Danes, v četrtek zvečer se uprizori komedija v štirih dejanjih »Maškara« , ki jo je spisal Ludovik Fuldo. Predstava je v abonementu B. Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni v Narodnem domu.

Govorniška šola N. D. O. se odpre ta petek. Pouk se bo vršil vsak petek od pol 8. do pol 10. zvečer. Najpoprej se vrši teoretični pouk, nato pa praktični.

Šolske veselice pri Sv. Ivanu. V Narodnem domu pri sv. Ivanu se je vršila v nedeljo šolska veselica. Velika dvorana, ena izmed največjih v Trstu in okolici, je bila popolnoma napolnjena, čeprav se je vršila ta prireditev že nekolikokrat v tem okraju, celo v isti dvorani. Toda nič čudnega, če je bilo toliko občinstva. Prireditev je bila originalna. Šolski otroci, povečini iz nižjih razredov so deklamirali in peli v zboru s spremljevanjem godbe. Na sporedu sta bili tudi dve igrici, in ravno te sta bili posebno privlačni po svoji originalni vsebini. Priznati moram, da nisem videl še nič podobnega. Vsi učenci, ki so nastopali, so iz svetoivanske ljudske šole. Petje in deklamacije je poučevalo učiteljstvo samo; tudi v sokolskem orkestru, ki je igral med točkami, so v pretežni večini učitelji. Posebno me je zanimalo, kje je dobilo učiteljstvo oni dve igrici. Izvedel sem, da je to priredil učitelj svetoivanske šole V. Trobec. — Res škoda, da ni to nastiskano. Te zadnje reprize s tem programom se je udeležil tudi okr. šolski nadzornik Nekerman in dež. šolski nadzornik Matejčič, kar je povsem razveseljuje. **Ljudstvo razume učiteljstvo in učiteljstvo šolski nadzorniki.** Zalostno je, da ni v naši domovini povsod enako.

Tržaško slovensko mladino, ki se želi vpisati v Nar. soc. mladinsko organizacijo, opozarjamo, da so uradne ure tajništva, kjer se sprejemajo člani in dajejo pojasnila vsak četrtek od 7. do 8. ure zvečer. Tajništvo se nahaja v Čarbovi zg. št. 11. (Stara policija pri kons. društvu »Jadran«).

Društva.

Jubilejna maskerada Ljubljanskega Sokola. Letos na pusti torker vrši se v Sokolovi telovadnici v Narodnem domu petdeseta maskerada tega društva. Vsako leto svojega petdesetletnega obstanka je društvo priredilo maskerado. In te maskerade Ljubljanskega Sokola bile so dolgo vrsto let najsijajnejše, najelitnejše, najzabavnejše in najbolj obiskane predpustne prireditve v Ljubljani. Saj pa se je društvo tudi potrudilo,

da je nudilo občinstvu vsako leto pod novim naslovom in z novimi dekoracijami kaj novega. Vsako leto se je na pusti torker Sokolova telovadnica premenila v novo pozorišče, popeljal nas je Sokol v Egipt, na severni tečaj, v staro Emono, v novo Pannonijo, popeljal nas je v dno morja, pa nas dvignil zopet in zazibal »v rožcah«. To se je godilo vse že v zadnjih letih in dobro se še spominjamo tega; starejše maskerade pa, kakor pripovedujejo, so poznejše po silaju in čarobnosti še mnogo prese-gale. In danes skoro da čujemo, da se je vse to v petdesetih letih skoraj preživelo. Predpustne prireditve se množijo. Sokolova maskerade ni več edina. Občinstvo poseča vse prireditve, vsled česar obisk trpi. Tako pa se tudi pri Sokolovih maskeradah v zadnjih letih ogromni trud komaj še izplača. Zato bode Sokol v prihodnje najbrže maskerade opustil, letos pa hoče še prirediti maskrado, ker bo to petdeseta, in sicer na način, ki bode vzbudil in oživil ves čar prejšnjih let. To jubilejno in obenem najbrže zadnjo svojo maskrado priredil bode tako glede lepote, kakor glede zabavnosti in udebnosti še skrbnejše kot prejšnje, tako da bode zadnja maskerade vsem posetnikom ostala v živem spominu še dokaj let. Nihče naj tedaj ne zamudi pogledati te prireditve.

Na »Velikem pustnem korzu« , Slavčevi maskaradi, edini taki prireditvi v večjem obsegu bode letos posebno živahno, ker je kratek pred-pust in jako ugoden dan. Na plesnem redu so poleg primerne šte-vila figuriranih plesov skoro sami valčki, kar bode ljubitelje valčka — in to so skoro vsi plesalci in plesalke — gotovo razveselilo. Da se živahnost na pustnem korzu poveča, da se izpolnijo tudi odmori med posameznimi točkami plesnega reda, pri katerem svira slavna »Slov. Filharmonija«, bode zato skrbela še posebna kmečka godba. Cenjene plesalke opozarjamo na veliko ugodnost, splošno žensko volilno pravico. O nadaljnjih podrobnostih poročamo še.

Fantovski ples, ki ga prirede šentjakobski fantje v soboto dne 1. februarja 1913 pri Česnovarju na Dolenski cesti pod pokroviteljstvom župana iz Kurje vasi in guvernerja s Prul, je prirejen v prid knjižnici gospodarskega in naprednega društva za šentjakobski okraj. Šentjakobski fantje so se zadnji čas z vso vnemo zavzeli za povzdig te knjižnice z najlepšim gmetnim in moralnim uspehom, zato je pričakovati, da se jim tudi namen s plesom posreči. Vspored prireditve je poln najrazličnejših predpustnih zabav, da se bo veselilo mlado in staro. Pokrovitelji in častni gostje bodo slovesno sprejeti, vstopnina le 30 vin. Na prireditvi, ki je edina te vrste v šentjakobskem okraju in letos sploh v Ljubljani, vabimo zlasti šentjakobsko prebivalstvo, pa tudi vsakega drugega.

Vsled preirgane telefonske zveze so današnja brzojavna poročila izostala.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«. Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Poslano.*

Velerodnemu gospodu piscu anonimskih pisem
v Loškem potoku.

Ampak, gospod anonimus, drugič piši bolj razločno, kakor se spodobi. Čemu bi pokvarjal svojo velikolepno pisavo. Strahopetec. Kaj pa, če se midva enkrat v gotovem razpoloženju srečava?! —

»St. Nitr.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložil znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Hišna šivilja se priporoča cenjenim damam. Gre tudi na deželo. Ponudbe na »Prvo anončno pisarno«.

Odda se takoj dve mesečni sobi s posebnim vvhodom, za enega ali dva gospoda. Vpraša se v gostilni Belič, Dunajska cesta.

Išče se hišnik, oženjen, brez otrok. Zahteva se, da je izučen vrtnar. Naslov pove »Prva« anončna pisarna.

Stanovanje se išče za takoj z eno ali dvema sobama. Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

Cenjenim gostom in sl. občinstvu naznanjam, da priredim danes 30. t. m.

domačo plesno veselico v Aurovi restavraciji Wolfova ulica št. 12.

Za obilen obisk se priporoča
Ludovik Roškar, restavrater.

Radi inventure

prodajam vso zimsko zalogo kostumov, mantljev, paletojev, jopic, bluz, raglanov, oblek, klobukov in vse drugo blago 50 0/0 pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Spominjajte se
dijaškega društva
„Domovina“!

VABILO

na

domačo veselico

ki se vrši

na debeli četrtek

dne 30. januarja ob 8. uri zvečer

v gostilni „Pavšek“

na Martinovi cesti.

Vstopnina prosta.

Na mnogobrojno udeležbo vabita

Rozalija in Ivan Pavšek.

Posebna specialiteta likerja

Posebna specialiteta likerja

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2. (lastna hiša)

Podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3/4 0/0

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejšje uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.